

Burcu Güçük, *Reflections*, İstanbul 2013

Poesie*

Haydar Ergülen

Traduzione di Ayşe Saraçgil e Angela Tarantino

“Aşk küçük...”

Karşıma dünyayı çıkarıyorsun
korkuyorum
çünkü dünya aşktan büyüktür
eski haritalar, eski coğrafyalar,
eski imparatorluklar, eski aşklar,
ürküyorum, sürmez saltanatı aşkın o kadar
sürse yeter cumhuriyet kadar

Ben seni bu dünyaya rağmen...
Seviyorum sevmesine ama
yalan söylemek de istiyorum
aşkın bu dünyadan olmadığına dair mesela:
‘Aşk farklı bir coğrafyadır
ve hiçbir haritada yeri yoktur’
biraz daha abartabilirim hatta:
“ve aşk bize rağmen kurulmuş
iki kişilik bir imparatorluktur”

Hadi şimdi doğru
kendine dön ve kalbine gir
aşk sınır tanımayan o şeylerden değildir
onun da yüzölçümünü, hacmi, metrekaresi vardır
bazen bir ev, bazen bir sokak kadardır
bir park, bir köprü, bir tünel sayıldığı da olur,
ve sonuçta bu dünyadan dardır

Evet, evi kuran da aşktır
benim bir odam var orada
kapısı da sana açık yeter ki
evi aramıza kurma
ben de sana ev bizz diyeyim,
yok diyeyim benim senden başka evim,
altıncı katta oturalım hatta aşk bu ya
asansörü de olmasın
aşka öyle kolay çıkılmasın
adını aşk merdiveni koyalım

“L'amore è piccolo”

Mi porti davanti il mondo
ho paura
perché il mondo è più grande dell'amore
le antiche mappe, le antiche geografie,
gli antichi imperi, gli antichi amori,
temo, non dura così tanto la sovranità dell'amore
se solo durasse quanto la repubblica

Io te, nonostante questo mondo...
per amare ti amo, ma
voglio anche poter mentire
sul fatto ad esempio che l'amore non sia di questo mondo:
‘L'amore è una geografia diversa
e non ha posto in nessuna geografia’
addirittura posso esagerare ancora un po':
“e l'amore è un impero per due
costruito malgrado noi”

E ora torna verso
te stesso e entra nel tuo cuore
l'amore non è delle cose che non conoscono limiti
anch'esso ha superficie, volume, metro quadro
talvolta è tanto quanto una casa, talvolta tanto quanto una strada
capita sia anche creduto un parco, un ponte, un tunnel,
e in conclusione è più stretto del mondo

Sì, anche quel che costruisce la casa è l'amore
io là ho una stanza
e la sua porta è aperta a te basta che
non fabbrichi la casa tra di noi
e io ti dica siamo noi la casa,
ti dica non ho un'altra casa oltre te,
ci stabiliamo addirittura al sesto piano visto che questo è amore
non abbia nemmeno l'ascensore
che non si salga all'amore così facilmente
chiamiamola la scala dell'amore

öyle bir bitki mi vardı sarmaşık
biz bu aşka asansörle çıkmadık
biz bu aşkı adım adım tırmandık,
diyelim

Evet sevgilim aşkımız dünyadan küçük
bunu bilmekte fayda var insanlık adına
kimseyi kandırmayalım, birbirimizi hiç
dünyadan fayda yok bize evden var
dünya aşktan daha büyük
dünya büyük, ev küçük olsa da
bizden önce kalplerimiz taşınır oraya
aşkımız üç oda bir salonu
doldursun yeter bana

“Gözleriniz nereden geliyor?”

Nereden geliyorsunuz?
– Nehirden!
Fakat gözleriniz neden yeşil değil
nehir hiç akmamış sizin gözlerinizden
nehre hiç bakmamış sizin gözleriniz
nehir de hiç bakmamış sizin gözleriniz
ya da siz hiç içinize bakmamışsınız
nehre gözlerinizden bir şey bırakmamışsınız
ağlasaydınız kıyısında gözyaşınız ona
karıştırdı
gözleriniz nehirle öyle barıştırdı
fakat siz nehre bir göz atmamışsınız
ona güzünüzden bir gazel
saadetinizden bir nilüfer olsun
bırakmamışsınız
içinizi bir kuyu gibi kupkuru bırakmışsınız
bir nehrin derinliğine hiç dalmamış
gözleriniz
bir nehir yalnızca aktığı değildir, gölgesi vardır
bir göz yalnızca baktığı değildir, gölgesi vardır
kirpiklerinizi hiç çekmemişsiniz bir gölgeye
kirpikler serinlik ister çünkü, serinlikte uzar,
gözleriniz bu kadar güneşli, bu kadar çıplak
ve bu kadar bakışlıyken kirpiklerin
merhametiyle
yatıştırdı belki, nehre baksaydınız yatıştırdı,
suların gölgesi bile yatıştırdı gözlerinizi,
öyle iyileşirdi, geceyi görebilirdi, içinizi
görebilirdi, rüya kuyusuna düşebilirdi

non esisteva una pianta così rampicante
noi non siamo saliti a questo amore con l'ascensore
noi abbiamo passo passo scalato questo amore,
diciamo

Si amore mio il nostro amore è più piccolo del mondo
è utile sapere questo in nome dell'umanità
non inganniamo nessuno, soprattutto l'uno e l'altro
a noi non c'è vantaggio dal mondo ma solo dalla casa
il mondo è più grande dell'amore
il mondo è grande, anche se la casa è piccola
che là i nostri cuori traslochino prima di noi
che il nostro amore riempia tre stanze e un salone
per me sufficiente!

“Da dove vengono i vostri occhi?”

Da dove venite?
– Dal fiume!
Come mai i vostri occhi non sono verdi
il fiume non ha attraversato i vostri occhi
mai i vostri occhi hanno guardato il fiume
mai il fiume ha guardato i vostri occhi
o forse mai avete guardato nella vostra anima
dei vostri occhi non avete lasciato nulla al fiume
se avete pianto sulle sue rive le vostre lacrime si sarebbero
mescolate
sicché i vostri occhi si sarebbero riappacificati con il fiume
ma voi non avete gettato sguardo alcuno al fiume
del vostro autunno non gli avete lasciato nemmeno un ghazal
della vostra felicità nemmeno una ninfea
gli avete lasciato
la vostra anima avete lasciato inaridire come un pozzo secco
mai si sono tuffati nelle profondità di un fiume
i vostri occhi
un fiume non è solo ciò che scorre, ha la sua ombra
un occhio non è solo ciò che guarda, ha la sua ombra
mai avete messo le vostre ciglia al riparo dell'ombra
perché le ciglia vogliono la frescura, nella frescura si allungano
quando i vostri occhi erano a tal punto colmi di sole, denudati
a tal punto sguardosi
la compassione delle ciglia
li avrebbe forse calmati, se avete guardato il fiume si sarebbero calmati
persino le ombre delle acque avrebbero calmato i vostri occhi
così sarebbero guariti, avrebbero potuto vedere la notte, la vostra anima
avrebbero potuto vedere, sarebbero potuti cadere nel pozzo dei sogni

kirpikleriniz kurumuş gözlerinizin
çıplaklığından,
ve rüyalarınız silinmiş uykusuzluğundan...

Siz bir nehre değil bir kuyuya bakmışsınız
nehirlere gözle bakılır çünkü, kuyulara sesle
kopkoyu bir ses edinir insan kupkuyu bakışlardan
nehir hiç geçmemiş sizin gözlerinizden
nehirin gölgesi bile geçmemiş,
sizin gözleriniz bir kuyuya dalmış,
insanın gözleri sevdiklerinden alır rengini
aşktan, nehirden, zeytinden, üzümde, gölgeden
sizin gözleriniz nehirden gelseydi
ruhunuz bana bakardı
nehirden gelseydi sizin gözleriniz
bana akardı
akardık birbirimize...

...
Sizin gözleriniz nehirden gelmiyor
belki yalnızlıktan
belki ıssızlıktan
belki kimsesizlikten
belki de gözyaşından
geliyor sizin gözleriniz...

“Yeşil gömleklî Çocuk”

Ben şair değilim bu da şiir değil
o yeşil gömleklî çocuğün yerine yazıyorum
yeşil gömleğini görmüyorlar
yeşil gömleğinin içindeki kalbini hiç
gösteremiyor üzülüyor
'aldırma' diyorlar 'günler
torbaya mı girdi
yine giyersin yeşil gömleğini,
kalbini temiz tut'
En çok da bu son cümleyi
kimin söylediğini merak ediyorum:
Kalbini temiz tut!

Kalbini temiz tutuyor
öyle temiz tutuyor ki
herkes gülüyor
yeşil gömleklî çocuğün kalbi
gömleğinin içinden bile görünüyor
bu kez de kalbini alıp saklamak istiyor

le vostre ciglia sono state asciugate dalla nudità dei
vostrî occhi,
e i vostri sogni cancellati dalla loro insonnia...

Voi forse avete guardato un pozzo, non un fiume
perché i fiumi si guardano con gli occhi, i pozzi con la voce
gli sguardi al pozzo danno all'uomo una voce da tenebra
il fiume non ha attraversato i vostri occhi
né la sua ombra li ha mai attraversati,
i vostri occhi sono immersi in un pozzo,
gli occhi dell'uomo il loro colore prendono dagli amati
dall'amore, dal fiume, dall'oliva, dall'uva, dall'ombra
se i vostri occhi fossero venuti dal fiume
la vostra anima mi avrebbe guardato
se i vostri occhi fossero venuti dal fiume
sarebbero fluiti in me
l'uno nell'altra saremmo fluiti...

...
I vostri occhi non vengono dal fiume
forse dalla solitudine
dalla desolazione
dall'isolamento
forse dalla lacrima
vengono i vostri occhi...

“Il ragazzo con la camicia verde”

Io non sono un poeta e questa non è una poesia
scrivo al posto di quel ragazzo con la camicia verde
non vedono la sua camicia verde
far veder il suo cuore che è dentro la camicia verde
non gli riesce per nulla, si rammarica
'non farci caso' dicono 'i giorni
non sono mica finiti in un sacco
indosserai di nuovo la tua camicia verde,
tieni pulito il tuo cuore'
Sono curioso di sapere
chi dice quest'ultima frase:
Tieni pulito il tuo cuore!

Tiene pulito il suo cuore
lo tiene così pulito che
tutti ridono
il cuore del ragazzo con la camicia verde
si vede persino attraverso la camicia
stavolta vuole prendere il suo cuore e nascondarlo

nereye saklayacağını bilemiyor
kalbini daha önce hiç saklamayan
çocuk nasıl bilsin bunu
avucunda tutmak istiyor
küçükken bir serçe kuşu tutmuştu
avucunda onun kalbini duymuştu
belki de kalp öyle bir şeydir
avucun kadardır kalbin de
avucunda saklayacağın kadardır
kimse istemiyor ödünç bile
ah bir çocuk kalbini
ödünç bile veremezse
nasıl yaşar ki onunla
o bilemiyor...ben de...

Yeşil gömlek giymeyen
bazı arkadaşlarından
'kalbim kırıldı' sözünü işitiyor
yeşil gömlek yerine
bu sözü giyinmek istiyor
yeşil gömleğini verebilir
bunu söyleyebilmek için
kimse onun kalbini kırmıyor
kimse onun kalbini bilmiyor

Yeşil gömleklili çocuğun
kalbi yok mu yoksa
varsa nerde
kalbini göster bize
yeşil gömleklili çocuk
kalbini göster bize!

...

Çocuğun adı Beşir
bir gömleği var yeşil
Turgut Uyar'dan kalma bir şiir

...

Hep o yeşil gömleği
giyer, değişir
giyer de hep aynı mı kalır
yeşil gömleğin içindeki
çocuğun içi
aynı kalır sanıyorlar
yeşil olmazsa mavi
ile yatıştır diyorlar

...

İşte bilmem anlatabildim mi niye
yazdığımı bu şiiri o yeşil

non sa dove nasconderlo
come può saperlo un
ragazzo che finora non ha mai nascosto il suo cuore
vuole tenerlo nel palmo
da piccolo aveva tenuto un passerotto
ne aveva sentito il cuore nel palmo
forse anche il cuore è qualcosa di simile
è quanto il tuo palmo il cuore
è tanto quanto ne puoi nascondere in pugno
nessuno lo vuole neanche a prestito
ahimè, se un ragazzo non può dare il suo cuore
neanche in prestito
come può vivere con quello
lui non lo sa... nemmeno io...

Sente da alcuni amici
che non indossano una camicia verde
il motto 'mi si è spezzato il cuore'
vuole indossare questo motto
al posto della camicia verde
può disfarsi della camicia verde
per poter dire che
nessuno spezza il suo cuore
nessuno conosce il suo cuore

Potrebbe darsi che
il ragazzo con la camicia verde non abbia cuore
se c'è dov'è?
Facci vedere il tuo cuore
ragazzo con la camicia verde
facci vedere il tuo cuore!

...

Beşir è il nome del ragazzo
verde è il colore della sua camicia
da Turgut Uyar viene la poesia

...

Quell'uguale camicia verde
indossa, cambia
indossa e rimane sempre uguale
l'anima del ragazzo
dentro la camicia verde
credono rimanga uguale
se non fosse verde si acquieterebbe
con il blu dicono

...

Ecco non so se sono riuscito a spiegare perché
ho scritto questa poesia

gömlekle çocuğun yerine
ben ondan hayli büyüğüm tabii
yani çoktan geçtim ben şair olacak yaşı
yeşil gömlekle çocuksa şiir yaşında
gömleğinden sanıyor kalbinin kuytulüğünü
bir şey demem gerek benim diyemiyorum
onun yerine yeşil gömlek giyebilirim
onun yerine şiir yazabilirim
onun yerine acı çekebilirim
ama daha ötesini bilemiyorum

O yeşil gömlekle çocuğu seviyorum
kalbini göstermesini istemiyorum hayır
onun kalbini çalsınlar
kalpsiz kalsın
kalp şart değil bu zamanda
kalp fazla
ben de kalp hususunda
artık yazmak istemiyorum
ne onun yerine ne kendi adıma
hem kimse onun yeşil gömleğinin
içinde taşıdığı kalbini görmedi,
onun şiirini duymadı bir kez bile
o çocuğu bu şiirden çıkarıyorum
yeşil gömleğini çocuktan çıkarıyorum
şiir de sizin artık yeşil gömlek de
mavi mi olur artık siyah mı kırmızı mı
kimin gömleği yaza açksa
siz onu yaza durun, geze durun, aşka durun
o çocuğun kalbinden uzak durun!

“Nişanlı sözler...”

Sesini elma gibi yıkayacağım
üzüm gibi parlatacağım sözlerini
seni kokulu kelimelerle öveceğim
bırakacağım kendimi çölün dalgalarına
masmavi kumlarında senin için yüzeceğim
senin için uçacağım aklımdan
senin için Sinbad, Alaaddin, Binbir Gece
senin için Dülül, senin için Arap atı
kırmızı yeleli bir at olacağım ve çatlayıncaya dek
haykıracağım seni sevdiğimi köpürmüş
sözcüklerle
senin için unutacağım bildiğim her şeyi
ve yalnızca senin için öğreneceğim yeniden,

al posto di quel ragazzo con la camicia verde
naturalmente io sono molto più grande di lui
cioè da molto ho superato l'età per diventare poeta
mentre il ragazzo con la camicia verde è nell'età della poesia
crede che dalla camicia venga la quiete del suo cuore
urge che dica qualcosa, non riesco a dirlo
potrei indossare la camicia verde al posto suo
potrei scrivere poesie al posto suo
potrei soffrire al posto suo
ma di più non riesco a sapere

Amo molto quel ragazzo con la camicia verde
no, non voglio che faccia vedere il suo cuore
che rubino il suo cuore
che rimanga senza cuore
di questi tempi il cuore non è obbligatorio
il cuore è un di più
e io non voglio più scrivere
del cuore
né a nome suo né a nome mio
e poi nessuno ha visto
il cuore che porta dentro la sua camicia verde,
non ha sentito nemmeno una volta la sua poesia
questa poesia spoglio di quel ragazzo
di quella camicia verde spoglio il ragazzo
ora è vostra sia la poesia che la camicia verde
ormai sarà blu o nera o rossa
chiunque abbia la camicia aperta sull'estate
scrivete pure, portatela in giro, con quella legatavi all'amore
tenetevi lontano dal cuore di quel ragazzo!

“Parole fidanzate”

Laverò la tua voce come una mela
lustrerò le tue parole come uva
ti loderò con parole profumate
mi abbandonerò alle onde del deserto
nuoterò per te nelle sue sabbie turchesi
nel tuo nome mi libererò dal senno
per te diventerò Sinbad, Aladino, le Mille e una notte
per te diventerò il cavallo esausto, il cavallo arabo
diventerò un cavallo dalla fulva criniera e fino allo stremo
griderò che ti amo
con parole schiumanti
per te dimenticherò tutto ciò che so
e solo per te imparerò di nuovo,

senin için yumacağım gözlerimi anılara
 ve senin gözlerinle başlayacağım görmeye bir daha,
 böylece nişanlılar için en uzun hecenin
 aşk olduğunu da aşkla söyleyeceğim herkese
 ve hayranlıkla heceleyeceğim aşkı
 ve nişanlılığın yalnızca hecelelemek olduğunu
 hiç unutmayacağım hece serçe parmağı gibi bir şey
 serçe parmağım benim, nişanlı parmağım, hecem
 bir hece gibi serçe parmağıma takacağım seni
 nişanlım
 büyümeyelim hiç birbirimizden serçe olalım
 hiç kırılmayalım birbirimizden sırça olalım
 iki yarımından bir tam olmayalım hiç hece olalım
 sütünü de heceleyeceğim ve süt gibi içeceğim
 acılarını
 seni kum gibi seveceğim, sıcağı sıcağına,
 sana bir dağ gibi hürmet edeceğim
 bir avlu gibi yüzüne bakacağım
 bir nehir gibi akışlı olacağım yaz kış
 bir görgü ceminde gibi görüleceğim sana
 talibin olacağım, niyaz edeceğim huzurunda
 senin için turnaları sevince süreceğim
 senin için atları şiire süreceğim
 senin için yıllık atlarını toplayacağım ıssızdan
 ve yalnızca senin için bekleyeceğim seni
 geceyi de senin gelmen için bekleyeceğim
 bir kapı gibi açılmanı bekleyeceğim
 ve senin için soyacağım kelimeleri tepeden tırnağa
 çınlıçplak bırakacağım şiiri senin için
 ne ölçü ne uyak ne redif ne imge
 ne müzik ne ahenk ne ritm ne eda
 ne epik ne lirik ne boşluk ne kelime
 esin de sensin nişanlım peri de
 bir çöl, bir bedevi, bir Arap şairi gibi
 kumun ışığında bir Arap şiir geleneği gibi
 yedi gecede yazacağım senin şiirini
 ve çöl hecesiyle yedi kere seveceğim seni.

27 Temmuz 2010

per te chiuderò i miei occhi ai ricordi
 e ricomincerò a vedere con i tuoi occhi
 così da dire a tutti che la sillaba
 più lunga per i fidanzati è l'amore
 e con stupore sillaberò l'amore
 non dimenticherò mai che
 la sillaba è qualcosa pari a un mignolo
 il mio mignolo, il mio dito fidanzato, la mia sillaba
 come una sillaba ti metterò al mio mignolo,
 fidanzata mia
 perché la nostra crescita non ci separi, facciamoci passerì
 perché nulla si infranga fra noi, facciamoci cristallo
 per non diventare mai un intero di due metà, diventiamo sillaba
 anche il tuo latte sillaberò e come latte berrò i tuoi
 dolori
 ti amerò come sabbia, senza indugio,
 ti rispetterò come una montagna
 guarderò il tuo viso come a una corte interna
 fluente sarò d'estate e d'inverno come un fiume
 apparirò a te come in un rituale di unione alevi
 sarò il tuo pretendente, sarò supplice al tuo cospetto
 per te condurrò le gru alla gioia
 per te condurrò i cavalli alla poesia
 per te radunerò da terre desolate i cavalli allo stato brado
 e solo per te stesso io ti aspetterò
 attenderò anche la notte per il tuo arrivo
 attenderò che tu ti schiuda come una porta
 e per te denuderò completamente le parole
 per te lascerò nuda la poesia
 via il metro, via la rima, via l'analogia, via l'immagine
 via la musica, via l'armonia, via il ritmo, via lo stile
 via l'epica, via la lirica, niente silenzio niente parola
 tu, fidanzata mia, sei ispirazione e fata
 come un deserto, un beduino, un poeta arabo
 come la tradizione della poesia araba alla luce della sabbia
 scriverò la tua poesia in sette notti
 e ti amerò sette volte con la sillaba del deserto.

27 luglio 2010

Note

* Le poesie di Haydar Ergülen, che qui proponiamo nella traduzione di Ayşe Saraçgil e Angela Tarantino, sono tratte dall'antologia *Aşk Şiirleri Antolojisi* (Antologia di poesie d'amore), curata da İlknur Özdemir e pubblicata dalla casa editrice Kırmızı Kedi Yayınları nel 2011. Si ringraziano il Poeta, il Curatore e l'Editore dell'antologia, per la gentile concessione alla riproduzione delle opere in LEA e alla pubblicazione della traduzione italiana.